KULLEĠĠ SAN BENEDITTU
Sekondarja Subien, Ħal Kirkop

Marka

EŻAMI TA' NOFS IS-SENA – 2013/14

Livell 7 sa 8

IT-TIENI SENA **MALTI** **Ħin: Sagħtejn**

Isem: ________________________________ **Klassi: ___________**

Istruzzjonijiet lill-istudenti:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub.
2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA

Mistoqsija	A	B	Ċ	D	E	F	ORAL		TOTAL
Marki	15	8	4	5	28	20	10	10	100
Marka tal-istudent									

KUMMENTI

____

____

____

Taqsima A IS-SILTA TAL-FEHIM MILL-QARI

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

Is-Siġra tal-Bajtar

Mit-tieqa ta' kamartu, ix-xiħ seta' jara biċċa għalqa lesta biex tinbidel f'post fejn jilagħbu tfal. Inqalgħu xi siġriet u, skont il-pjanta, kien hemm **il-ħsieb** li jinqalgħu aktar. Ix-xiħ kiteb lis-Sindku tar-raħal: (par.1)

Għażiż Sindku,

Fost ix-xogħol tajjeb li qiegħed tagħmel taqlax is-siġra tal-bajtar li hemm fl-għalqa ta' quddiemi. Lest li neħodha kontra dan bil-qawwa. (par. 2)

Għoddni tiegħek,
Ix-Xiħ

Is-Sindku bagħat għax-xiħ għax ried jaf l-għala dak l-għaġeb kollu fuq bajtra. Quddiem il-Kunsill, ix-xiħ stqarr hekk: (par.3)

Għeżież Kunsillieri,

Bl-ikbar rispett lejkom u f'ġieh is-sewwa, la taqilgħux is-siġra tal-bajtar. Taf it-twelid ta' bużnannietkom. Min jaf kemm missirijietkom kielu minnha fi żmien ta' ġuħ u għaks. La taqilgħuhiex! Hemm rabta bejni u bejnha. Għal snin sħaħ kienet bħal ktieb ħaj quddiemi. Inħares lejha kont niftakar li hi x-xbieha tal-ħajja. Min ħawwilha riedha tikber u tagħti l-frott – bħalma min nissilna riedna nikbru u nagħmlu l-ġid. Il-pal tagħha jikbru wieħed mal-ieħor – bħalma aħna nikbru bl-għajnuna ta' xulxin mas-snin li jgħaddu minn fuqna. Il-frotta tagħha hi mdawra bl-ifjen xewk niggieżi – bħalma l-ħidma tagħna sikwit ikunu mdawra bi tbatija li tweġġa'. Il-frotta li titqaxxar ssib fiha x'tiekol ħelu – bħalma kull ħidma ssibha magħmula minn sforzi ħelwa. F'ras kull frotta hemm kuruna xewk – li tfakkarna fi Kristu temm ħidmietu qaddisa b'kuruna tax-xewk. (par.4)

Mela għeżież kunsillieri, la taqilgħux is-siġra tal-bajtar. Araw fiha xogħolkom. Araw fiha ktieb miftuħ. Araw it-tfal iduru magħha u tennulhom dan il-messaġġ ħalli jifhmuh. (par. 5)

Għadda ż-żmien u taħt is-siġra li għadha hemm **tqiegħdet** lapida bil-kliem: "B'RISPETT LIL DAK LI RRISPETTAK" (par. 6)

(Silta meħuda mir-rivista *Regina et Mater*, Marzu 2010)

Taqsima A. Il-Fehim mill-Qari	**(15-il marka)**

Wieġeb il-mistoqsijiet skont is-silta li qrajt.

1. Agħżel it-tweġiba t-tajba billi timmarka ✓

Din l-istorja hi dwar:

a. wieħed xiħ li jhedded lis-Sindku. ____

b. Sindku li jiggusta lix-xiħ. ____

ċ. wieħed xiħ li jaf jirraġuna u jirrispetta l-ħolqien. ____

2. Din hi storja simbolika. Veru ____ Falz ____

3. Fiex kienet se tinbidel l-għalqa?

____

4. Għaliex ix-xiħ kiteb lis-Sindku?

____

5. X'kien l-użu tas-siġra tal-bajtar fil-passat?

____

6. X'jirrappreżenta x-xewk niggieżi?

____

7. Li kieku kont inti flok ix-xiħ, taħseb li kont tirraġuna favur is-siġra tal-bajtar jew favur post li jkollu aktar spazju fejn jilagħbu t-tfal? Għid għaliex?

____

____

____(2 marki)

8. "Bl-ikbar rispett lej***kom***" (par.3) Għal min qed jirreferi l-pronom ***kom*** fil-kelma lejkom?

____

9. Sib mis-silta kelma/frażi li tfisser:

(a) jilmaħ (par.1) - ____________ (b) żeragħha (par. 4) - ____________

(ċ) ta' spiss (par.4) - ____________

10. Agħti **kelma waħda** li tagħmel sens skont is-silta flok il-kliem li ġej:

(a) "**il-ħsieb**" - ________________________

(b) "**tqiegħdet**" - ________________________

11. Fisser l-espressjoni li għandha linja taħtha: Is-Sindku bagħat għax-xiħ għax ried jaf l-għala **dak l-għaġeb kollu** fuq bajtra - ________________________________

Taqsima B Il-Grammatika	**(8 marki)**

1.	Agħti l-plural miksur ta' **għalqa**.	"Is-siġra tal-bajtar li kien hemm fl-_______________ ta' quddiemi."
2 .	Agħti l-għadd imtenni ta' **snin**.	Għal ____________ sħaħ kienet bħal ktieb ħaj quddiemi.
3.	Agħti l-kollettiv ta' "**frotta** li **t**itqaxxar".	____________________________________
4.	Agħi s-singular ta' **sforzi ħelwa**.	Ħidma magħmula minn __________ ____________
5.	Aqleb fl-istat kostrutt:	Żmien ta' ġuħ u għaks. ____________________________________
6.	Aqta' sing taħt il-pronom mehmuż f' din il-kelma:	jifhmuh
7.	Għaqqad dawn iż-żewġ kelmiet bi pronom mehmuż.	Minflok **il-ħidma tagħna** nistgħu niktbu:________________

8.	Sib pronom dimostrattiv minn paragrafu 5.	________________

Ċ. L-IDJOMATIKA	**(4 marki)**

Agħti t-tifsira ta' dawn il-qwiel:

Il-kliem iqanqal u l-eżempju jkaxkar.

____

____

Mal-magħmul m'hemmx kunsill.

____

____

D. ĦILIET FIL-MALTI KOMUNIKATTIV	**(5 marki)**

Il-Kitba ta' deskrizzjoni.

Ikteb 5 sentenzi dwar il-ħabib/ħabiba favorit/a tiegħek.

____

____

____

____

____

____

____

____

E. IL-LETTERATURA	(30 marka)

E i. **Il-Poeżija** (*Nadriet 2* ta' Tarċisju Zarb) **(15-il marka)**

Inti taf, ja knisja mwarrba,

żewġt iqlub rajt imgħannqin,

rajthom b'ħeffa qed jitbewsu,

rajthom f'demmhom imgħarrqin

1. a. Din hija strofa mill-poeżija li jisimha ____________________.

   b. Din il-poeżija kitibha ________________________________.

   ċ. Din il-poeżija hija miktuba bi strofi _____________________.

   d. It-tielet u r-raba' vers ta' din l-istrofa jibdew bl-istess kelma.

   Meta żewġ versi jew iktar wara xulxin jibdew bl-istess kelma ngħidu li l-poeta qed juża ________________________.

   e. F'din l-istrofa l-poeta juża r-rima ________________________.

2. Imla l-vojt f'dawn is-sentenzi.

   a. Il-poeżija *Ballata* hija poeżija li fiha l-poeta jirrakkonta storja.

   Għalhekk ngħidu li hija poeżija ________________________________.

   b. Il-ġrajja fil-poeżija *Ballata* sseħħ fi żmien ______________________.

   ċ. Fil-poeżija *Ġejja x-Xita* l-poetessa tagħti parir lill-Maltin biex ____ .

   d. Il-poeżija *Gelmus* titkellem dwar il-paesaġġ _____________________.

   e. Il-poeżija *Wied Qirda* hija sunett. Sunett ikun fih ______________________ vers.

Agħżel poeżija **WAĦDA** mil-lista t'hawn taħt u ikteb fuq xi aspetti tal-ħajja li jissemmew fiha.

> *Ballata* ta' Ružar Briffa; *Ġejja x-Xita* ta' Mary Meilak; *Gelmus* ta' Ġorġ Zammit; *Wied Qirda* ta' Dun Karm

Isem il-poeżija ______________________________________

Isem il-poeta ______________________________________

____
____
____
____
____
____

E ii. Il-Proża (*Fuklar Qadim u Bnadar Imċarrta* ta' Trevor Żahra) **(15-il marka)**

1. Wieġeb dawn il-mistoqsijiet

   a. Kemm kellu żmien Toni meta miet?

   ____ (marka)

   b. Fejn kien jaħdem Toni?

   ____ (marka)

   ċ. Kemm-il sena kienet ikbar Grace minn ħuha Toni?

   ____ (marka)

   d. Lil min kellem l-ewwel Toni meta ntebaħ li l-fuklar kien jiċċaqlaq?

   ____ (marka)

   e. Liema kienu ż-żewġ bnadar fil-kamra ta' wara l-fuklar li l-iktar kienu mtaqqbin?

   ____ (marka)

2. Ikteb **paragrafu** fuq WIEĦED minn dawn:

a. Iz-zija Antida

b. In-nanna Ġolina

ċ. Id-dar tal-belt

d. Il-kamra ta' wara l-fuklar

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____(10 marki)

F. IL-KOMPONIMENT	**(20 marka)**

Agħżel **WIEĦED** mit-titli li jogħġbok l-aktar u ikteb madwar **250 kelma** fuqu fil-linji pprovduti.

1. **Kont għaddej fit-triq lejn l-iskola u rajt il-bieb ta' dar miftuħ. Ġietek kurżità u dħalt. X'ġara wara?**

2. **In-nanniet tiegħi**

3. **Is-sabiħ u l-ikrah ta' Malta**